

УДК 32. 019. 5

Грушицький О. - ст. гр. МК-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ВИНИКНЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ УТОПІЙ

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

Утопія - фантазія, мрія що не збудеться. Утопічні ідеї – це втілення уявлень про справедливе суспільство. Воно не базується на економічній дійсності, а змальовує модель “справедливого суспільства” майбутнього.

У сучасній політологічній науці поширена думка про те, що корені усіх соціально-політичних утопій слід шукати в ідеальній державі Платона - мислителя, якого по праву вважають фундатором політичного ідеалізму. Проте, попередником Платона на ниві ідеалізму й утопізму авторитетний російський вчений К. Гаджиєв пропонує розглядати Конфуція, теорія ідеального (утопічного) суспільства якого, на відміну від більшості соціально-політичних утопій, звертається не вперед - у майбутнє, а назад - у минуле. Особливістю конфуціанської, а потім і платонівської утопії була консервація ідеального суспільства, що існувало раніше, за умов суворого дотримання ритуалів, правил, норм, моралі, встановлених пращурами, але підірваних нинішніми поколіннями.

Одним з найвидатніших представників раннього утопічного соціалізму був Томас Мор (1478-1532) – видатний мислитель і гуманіст, політичний діяч Англії. Ідеї утопічного соціалізму поділяв також італійський мислитель Томазо Кампанелла. В утопічних вченнях англійця Джерарда Уінстенлі з'являються мотиви “економічної свободи”. Етен-Габріель Мореллі, французький мислитель XVIII століття говорив про поняття насильства і вважав, що насильство має бути спрямоване проти приватної власності.

Утопічний соціалізм. Сен-Сімона, Фур'є, Оуена є своєрідним. Його атвори намгались вирішити проблеми побудови справедливого суспільства негайно, спираючись на тогочасні суспільні інституції – державу, науку, мораль, політику та тогочасну економічну базу. Вони вірили, що суспільство можна вдосконалити, впливаючи на людську свідомість, використавши силу держави. Утопічний соціалізм з'являється майже одночасно в трьох формах, у трьох своїх різновидах: у Франції – сенсімонізм і фур'єризм, в Англії – оуенізм.

Створені Сен-Сімоном, Фур'є та Оуеном моделі “справедливого суспільства” різнилися між собою. За Сен-Сімоном соціалізм – це колективізм, що передбачає соціалізацію суспільних відносин, тобто утворення асоціацій суспільного масштабу, через одержання націоналізації власності. Фур'є, Оуена називають асоціоністами, бо вони шукали вирішення всіх проблем сучасного і капіталізму у асоціації, організованій свідомо за наперед складеним планом. Ідея соціалістичної організації суспільства – це винахід XIX ст. Соціалісти-утопісти вперше поставили питання про соціалізм, про нову систему організації виробництва

Особливе місце в утопічних вченнях займає науковий комунізм. Хоча те, що відбувалося в Радянському Союзі мало нагадувало теорію Маркса та Енгельса, наслідки такої “реалізації” добре відомі. Незважаючи на крах комуністичної утопії наприкінці минулого століття, сама ідея соціально-політичної утопії як альтернативного сучасності проекту творення досконалого суспільства є невмирущою.